

§ 157 (Písemné vyhotovení rozsudku)

(1) Není-li stanoveno jinak, v písemném vyhotovení rozsudku se po slovech "Jménem republiky" uvede označení soudu, jména a příjmení soudců a přísedících, přesné označení účastníků a jejich zástupců, účast státního zastupitelství a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, označení projednávané věci, znění výroku, odůvodnění, poučení o tom, zda je přípustný opravný prostředek nepočítaje v to žalobu na obnovu řízení a pro zmatečnost, a o lhůtě a místě k jeho podání, poučení o možnosti výkonu rozhodnutí a den a místo vyhlášení. Je-li to možné, uvede se v označení účastníků též jejich datum narození (identifikační číslo).

(2) Není-li dále stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Odůvodnění uvedené v písemném vyhotovení rozsudku musí být v souladu s vyhlášeným odůvodněním.

(3) V odůvodnění rozsudku pro uznání nebo rozsudku pro zmeškání uvede soud pouze předmět řízení a stručně vyloží důvody, pro které rozhodl rozsudkem pro uznání nebo rozsudkem pro zmeškání.

(4) V odůvodnění rozsudku, proti němuž není odvolání přípustné nebo proti němuž se účastníci odvolání vzdali (§ 207 odst. 1), soud uvede pouze předmět řízení, závěr o skutkovém stavu a stručné právní posouzení věci.

I. Části písemného vyhotovení rozsudku

1. Písemné vyhotovení rozsudku se skládá ze **záhlaví, výrokové části, odůvodnění a poučení**. Tyto náležitosti obsahuje každé písemné vyhotovení rozsudku. Rozsudky pro uznání či zmeškání, jakož i rozsudky, proti nimž není odvolání přípustné nebo se účastníci vzdali práva na odvolání, obsahují rovněž všechny tyto náležitosti, pouze odůvodnění je u nich stručnější; viz § 157 odst. 3 a 4 o. s. ř. a dále výklad pod bodem 38. a 39.
2. Podle § 14 odst. 2 v. k. ř. se písemná vyhotovení rozsudků a jejich stejnopisy pořizují pomocí výpočetní techniky v úpravě odpovídající **vzoru č. 1a v. k. ř.**

II. Záhlaví písemného vyhotovení rozsudku

3. Písemné vyhotovení rozsudku obsahuje **malý státní znak** České republiky a dále text „**Česká republika**“, „**Rozsudek**“, „**Jménem republiky**“ (§ 14 odst. 2 v. k. ř.). Po těchto náležitostech následuje vlastní text záhlaví, jehož obsah předepisuje § 157 odst. 1 o. s. ř. a popř. též citované ustanovení v. k. ř.

4. Záhloví začíná **označením soudu a uvedením jmen a příjmení soudců a přísedících**. Formulace bude odlišná podle toho, zda soud byl obsazen samosoudcem nebo senátem, popř. senátem složeným jenom ze soudců, nebo z předsedy senátu a přísedících. Např.: „Okresní soud v ... rozhodl v senátu složeném z předsedy ... a soudců (popř. přísedících) ...“; „Okresní soud v ... rozhodl samosoudcem ...“.
5. **Den vyhlášení rozsudku** se do záhlaví neuvádí. Tento údaj je obsažen v závěru písemného vyhotovení.
6. Po jménech a příjmeních soudců, resp. též přísedících následuje **přesné označení účastníků**. K němu poslouží údaje, které pro identifikaci účastníků v žalobě požaduje § 79 o. s. ř.; viz komentář k tomuto ustanovení. Poslední věta § 157 odst. 1 o. s. ř. k označení účastníků připojuje požadavek uvedení jejich identifikačního čísla (což plyne již z § 79 odst. 1 o. s. ř.), a dále se spokojuje s datem narození, a nikoliv s rodným číslem. Několik žalobců nebo žalovaných v téže věci se v záhlaví rozhodnutí rozlišuje u žalobců písmeny malé abecedy a u žalovaných arabskými číslicemi počínaje jednotkou (§ 15 odst. 4 v. k. ř.).
7. Je-li účastník zastoupen, uvede se v záhlaví rovněž přesné **označení zástupce**. Např. „...proti žalovanému ..., nar. dne ..., bytem v ..., zastoupenému ..., advokátem se sídlem v ...“. V záhlaví se uvádí nejen zástupci na základě plné moci, ale také zákonný zástupce, opatrovník či kolizní opatrovník.
8. Účastní-li se řízení **státní zastupitelství** nebo **Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových**, uvede se to rovněž v záhlaví.
9. V záhlaví musí být rovněž označeni **vedlejší intervenienti**. K jejich identifikaci se použije týchž údajů jako u stran sporu.
10. Po označení stran, a popř. též jejich zástupců, vedlejších intervenientů, účasti státního zastupitelství nebo Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, obsahuje záhlaví **označení projednávané věci**. Formulace použitá v záhlaví by měla odpovídat výroku a odůvodnění rozsudku. Rozhoduje-li soud o peněžitém nároku, zpravidla postačí věc označit slovy „o .. Kč s přísl.“; stručné označení právního důvodu platební povinnosti není většinou nutné (NS Prz 36/67).
11. Uplatnil-li žalovaný **vzájemnou žalobu** vůči žalobci, musí být ze záhlaví rozsudku zřejmé, že soud rozhoduje také o ní.
12. Záhloví má konečně obsahovat informaci, že se soud rozhoduje **částečným, mezitímním rozsudkem nebo rozsudkem pro uznání či zmeškání**. Absence této informace však není vadou, která by měla význam pro přezkum rozsudku v odvolacím řízení (NS 26 Cdo 1878/2002). U jiných druhů rozsudků se obdobný údaj neuvádí, a to ani kupř. v situaci, kdy soud rozhoduje konečným rozsudkem, jenž následuje po rozsudku mezitímním.

III. Výroková část písemného vyhotovení rozsudku

13. K výroku rozsudku viz komentář k § 155 o. s. ř.

IV. Odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku

14. Řádnému odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku přikládá ustálená judikatura Ústavního soudu **ústavní rozměr**. Viz např. III. ÚS 176/96, podle nějž „jen věcně správná (zákonu zcela odpovídající) rozhodnutí a náležitě, tj. zákonem vyžadovaným způsobem odůvodněná rozhodnutí naplňují - jako neoddělitelná součást ‚stanoveného postupu‘ - ústavní kritéria plynoucí z Listiny (čl. 38 odst. 1)“. Účelem odůvodnění je především dosažení **přesvědčivosti** rozsudku. Soud proto musí v odůvodnění vysvětlit, které skutečnosti zjistil a z jakého důvodu z nich dovedl závěry vyjádřené ve výroku rozsudku (NS Prz 36/67).

15. Odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku musí být **v souladu s vyhlášeným odůvodněním**. Ačkoliv poslední věta § 157 odst. 2 o. s. ř. toto pravidlo vztahuje pouze k odůvodnění rozsudku, platí bezpochyby i pro ostatní části písemného vyhotovení. To plyne z dalších ustanovení občanského soudního řádu. Pro rozsudek je podle § 154 odst. 1 o. s. ř. rozhodující stav v době jeho vyhlášení. Vyhlášeným rozsudkem je soud vázán (§ 156 odst. 3 o. s. ř.). Důsledkem toho kupř. je, že v písemném vyhotovení rozsudku proto nelze argumentovat vyjádřením navrhovatele, které bylo soudu doručeno až po vyhlášení rozsudku (III. ÚS 334/2000).

16. Odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku obsahuje **tyto části**:

- podstatný obsah přednesů stran
- zjišťování skutkového stavu
- právní posouzení
- odůvodnění výroku o nákladech řízení.

17. Odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku začíná **vyličením podstatného obsahu přednesů stran**. Tím se rozumí vyjádření toho, čeho se domáhal žalobce a jakými námitkami se bránil žalovaný; v obou případech je nutno samozřejmě uvést také zdůvodnění jejich návrhů. Tato část rozsudku nemá být doslovným přepisem toho, co účastníci ve svých podáních či ústně u jednání uvedli, ale měl by vystihnout podstatu stanovisek obou stran. Nesmí tedy být ani příliš rozsáhlá a uvádět zbytečné podrobnosti, ani na stranu druhou natolik stručná, že by se v jejím důsledku stal rozsudek nesrozumitelným, popř. že by jím došlo k zamlčení některých podstatných přednesů některé ze stran. Účelem této pasáže je vymezení předmětu řízení (což může mít později význam kupř. při posuzování překážky věci pravomocně rozhodnuté), jakož i ke konstatování těch podstatných částí přednesů obou stran, s nimiž se bude soud dále v odůvodnění rozsudku muset vypořádat.

18. Z hlediska způsobu, jakým má soud podstatné přednesy stran v písemném vyhotovení odůvodnění rozsudku vyjádřit, se považuje za nejvhodnější, pokud souhrnně, nejlépe v jednom odstavci uvede nejprve podstatnou část přednesů žalobce, a poté v dalším samostatném odstavci vyjádření žalovaného. K nepřehlednosti odůvodnění vede naopak

takový postup, kdy soud nejprve uvede tvrzení žalobce, pak tvrzení žalovaného, pak vyjádření žalobce k přednesu žalovaného atd. (NS Prz 36/67). Zcela nepřezkoumatelným by pak rozsudek byl, pokud by v důsledku špatného strukturování odůvodnění nebylo zřejmé, co soud reprodukuje jako přednesy stran a co již pokládá za skutkový základ svého rozsudku.

19. Vstoupilo-li do řízení státní zastupitelství, uvede se v této části odůvodnění rozsudku rovněž jeho stanovisko.
20. V odůvodnění rozsudku musí být dále vymezen **základ, na němž rozhodnutí spočívá**. Tím je většinou **skutkový stav zjištěný dokazováním**. Ve sporném řízení však budou předmětem dokazování jenom skutkové přednesy, které byly mezi stranami sporné. **Nepopřené nebo doznané skutečnosti** soud položí za základ svého rozsudku i bez dokazování, nemá-li pochopitelně odůvodněné pochybnosti o jejich pravdivosti. Nesporné skutečnosti, které soud takto bere za základ svého rozsudku, je nutno v odůvodnění výslovně uvést, jinak by byl rozsudek neúplný a nepřezkoumatelný. Naproti tomu v nesporném řízení může soud v důsledku vyšetřovací zásady založit své rozhodnutí jenom na skutečnostech zjištěných dokazováním; tj. i pravdivost shodných přednesů stran bude v nesporném řízení předmětem dokazování. Potřeba rozlišovat v odůvodnění rozsudku v nesporném řízení skutečnosti nesporné od těch sporných proto na rozdíl od sporného procesu odpadá.
21. V některých případech se **rozsudek neopírá o skutkový stav zjištěný dokazováním**. Platí to pro rozsudky vynesené na základě pravidel o důkazním břemenu, či pro rozsudky pro uznání a pro zmeškání. Tomu je pochopitelně zapotřebí přizpůsobit i jejich odůvodnění. Ke kontumačním rozsudkům a rozsudkům pro uznání viz dále pod bodem 38.
22. Zásadně však bude rozsudek spočívat na skutečnostech zjištěných dokazováním. V této souvislosti § 157 odst. 2 o. s. ř. požaduje, aby soud stručně a jasně vyložil, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, a jaký učinil závěr o skutkovém stavu. Tím však občanský soudní řád nemá na mysli popis prováděného dokazování a opakování jednotlivých důkazů, např. popis toho, co vypověděli jednotliví svědkové, co bylo obsahem listin a dalších důkazů; proto také zákon soudu výslovně **zakazuje ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy**. Nemá-li však porušení tohoto pravidla za následek např. nepřezkoumatelnost rozsudku, nezakládá tím vadu, která by sama o sobě mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (R 53/2005). Nic to však nemění na okolnosti, že popisný způsob odůvodnění rozsudku, opisující ze spisu provedené důkazy, je postupem nesprávným. Místo prostého popisu naopak musí být z odůvodnění zřejmé **hodnotící závěry o zjištěných skutečnostech**. Nedoporučuje se ani takový postup, kdy soud nejprve pouze reprodukuje jednotlivé provedené důkazy a pak znovu uvádí, čemu z tohoto materiálu věří, a čemu naopak nikoliv, neboť takový postup je nejen komplikovaný, ale může vést i k nepřehlednosti odůvodnění rozsudku (NS Prz 36/67).
23. Formulace odůvodnění by měla být taková, že soud nejprve uvede, **jaké skutečnosti pokládá za prokazané, a na základě kterého konkrétního provedeného důkazu**. Prokázanou je taková skutečnost, o jejíž existenci nabyl soud v souladu s principem volného hodnocení

důkazů vnitřního přesvědčení na úrovni praktické jistoty. Prokázané skutečnosti mají být za sebou řazeny tak, aby na sebe **logicky navazovaly**. Z odůvodnění musí být zřejmá **nejen vazba mezi konkrétním skutkovým zjištěním a důkazním prostředkem**, z něž soud takové zjištění učinil, ale i to, proč soud považuje tuto skutečnost za prokázanou, tedy odůvodnění rozsudku musí obsahovat i **úvahy soudu ohledně hodnocení důkazů**. I z toho je zřejmá nepřijatelnost popisného přístupu k odůvodnění rozsudku.

24. To, které skutečnosti soud považuje za prokázané, je zapotřebí uvést **jednotlivě a postupně** tak, aby bylo vždy zřejmé, ze kterého důkazního prostředku a proč soud takový závěr učinil. Naopak **zcela nepřijatelné je tzv. souborné či souhrnné zjištění**, neboť rozhodnutí se v jeho důsledku stává v podstatě nepřezkoumatelným (II. ÚS 94/98). Rozsudek, jehož skutkové a právní závěry vycházejí z tzv. souhrnného zjištění, jímž se zjišťuje rozhodný skutkový stav současně na základě všech provedených důkazů, aniž se uvede, na základě kterých konkrétních důkazů se to které zjištění činí a z jakých důvodů, jakož i bez vysvětlení případných rozporů mezi nimi, je nepřezkoumatelný (R 40/2002; SoJ 212/2004, NS 29 Odo 22/2002). Nepřezkoumatelným souhrnným zjištěním je kupř. takové odůvodnění rozsudku, v němž okresní soud pouze obecně uvádí, že z dokladů předložených žalobcem vzal za prokázané, že stěžovatel neuhradil žalobci veškeré odebrané zboží, aniž tyto doklady jakkoli dále specifikoval (I. ÚS 336/2000).
25. Poté, co je v odůvodnění vyloženo, které skutečnosti, na základě jakých důkazních prostředků a z jakých důvodů soud považuje za prokázané, je nutno **vypořádat se i s dalšími výsledky dokazování**, včetně toho, proč soud uvěřil důkazům dříve uvedeným, a proč naopak neuvěřil důkazům z této druhé skupiny. Je povinností soudu hodnotit všechny důkazy, které provedl. Hodnocení jejich hodnověrnosti a pravdivosti je ponecháno na úvaze soudce, jež právní pravidla neomezují v tom, jak má který důkaz hodnotit, resp. jakou důkazní sílu mu má přiznat. Zásada volného hodnocení důkazů však neznamená oprávnění soudce vybrat si, které z provedených důkazů bude hodnotit (NS Prz 36/67).
26. Projevem toho je povinnost soudu **vypořádat se v odůvodnění s provedenými důkazy, které vyznívají protichůdně**. Je povinností soudu provedený důkaz odporující důkazům ostatním hodnotit a zdůvodnit, proč jej odmítá nebo pokládá za nevěrohodný a v odůvodnění rozhodnutí své stanovisko k tomuto důkazu přiměřeně vyložit (IV. ÚS 582/01). Hodnocení důkazů totiž nemůže být jednostranné v tom smyslu, že soud upřednostní některou z doložených skutečností, aniž se zároveň vypořádá s důkazem vyznívajícím protichůdně (Prz 36/67). Odstranění rozporů v provedených důkazech nelze založit na pouhých domněnkách nebo konstrukcích, které nemají oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Rozpor ve výpovědích svědků nelze proto odstranit pouze paušálním poukazem na příbuzenský poměr svědka a účastníka řízení. Rozcházejí-li se závěry znaleckých posudků (včetně vrchního dobrozdání), musí soud podrobně dovodit, proč pokládá závěry jednoho z nich za správné na rozdíl od těch dalších (Prz 36/67).
27. V odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku je soud ve smyslu § 157 odst. 2 o. s. ř. povinen se výslovně **vypořádat i s tím, proč v rozsudku nečiní žádná zjištění z některých**

provedených důkazů a uvést, o které důkazy jde (NS 29 Odo 817/2003, SJ 187/2005; 29 Odo 246/2006, SJ 101/2006).

28. V odůvodnění se musí soud rovněž **vypořádat s důkazními návrhy, jimž nevyhověl**. Podle rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 569/03 (a dalších nálezů, např. I. ÚS 116/05, III. ÚS 95/97) neznamená zásada volného hodnocení důkazů oprávnění soudu vybírat si, „které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli, nebo o které z provedených důkazů své skutkové závěry (zjištění) opře a které opomene. Neakceptování důkazního návrhu obviněného lze založit toliko třemi důvody: Prvním je argument, dle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrhován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, dle kterého důkaz není s to ani ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Konečně třetím je pak nadbytečnost důkazu, tj. argument, dle něhož určité tvrzení, k jehož ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, bylo již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností (s praktickou jistotou) ověřeno nebo vyvráceno“. Blíže k situacím, kdy soud nevyhoví důkaznímu návrhu účastníka, viz komentář k § 120 o. s. ř.
29. Judikatura Ústavního soudu zdůrazňuje, že procesnímu právu účastníka navrhnout důkazy odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také - pokud jim nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit proč, z jakých důvodů (zpravidla ve vztahu k hmotněprávním předpisům, které aplikoval a právním závěrům, k nimž na skutkovém základě věci dospěl) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal (I. ÚS 236/98, III. ÚS 87/99, III. ÚS 139/05). Neučiní-li tak, jde o **tzv. opomenutý důkaz**. Pod tuto kategorii spadají i situace, kdy soud sice důkaznímu návrhu vyhověl, ale v odůvodnění rozsudku se opomněl s takovým důkazem vypořádat.
30. Pasáž odůvodnění rozsudku vztahující se k jeho skutkovému základu ústí v uvedení **skutkového závěru**. Soud v něm stručně shrne, které skutečnosti byly v řízení zjištěny a jsou skutkovým základem rozsudku a předmětem právního posouzení. Závěrem o skutkovém stavu by měla být tato část rozsudku ukončena; po následujícím právním posouzení by se už v rozsudku neměly opětovně objevovat úvahy týkající se hodnocení výsledků dokazování (NS Prz 36/67).
31. **Právní posouzení** spočívá v tom, že soud podřadí zjištěné skutečnosti pod psané i nepsané právo, které na ně dopadá. Zjištěné konkrétní skutečnosti je tedy nutno porovnat s obecně formulovanými skutkovými předpoklady, s nimiž právní řád spojuje právní následky. Výsledkem tohoto posouzení pak bude závěr o důvodnosti nebo nedůvodnosti žaloby. Soud žalobě vyhoví, pokud zjištěné skutečnosti odpovídají skutkovým znakům právní normy, s nimiž je spojen vznik žalobcem uplatněného nároku, a nejsou-li dány okolnosti, které by takovému následku bránily. Žalobu naopak zamítne, pokud zjištěné skutečnosti pod takovou právní normu podřadit nelze, nebo je sice pod ni podřadit lze, avšak nastoupení právních následků brání např. právní norma, s níž je spojen zánik práva, jeho nevymahatelnost, nebo která od počátku brání nastoupení právních účinků.

32. **Právní posouzení je záležitostí soudu.** Strany nemusí právní posouzení skutečností, které uvedou do řízení, provést, byť o něm v zájmu racionálního postupu v řízení pochopitelně musejí mít vlastní názor. I kdyby ale strany právní posouzení provedly, soud jím není vázán, a může proto věc po právní stránce posoudit jinak. Projevem toho kupř. je situace, kdy soud vyhoví žalobě domáhající se plnění ze smlouvy s odůvodněním, že taková smlouva je sice neplatná, avšak zjištěný skutkový stav lze posoudit jako bezdůvodné obohacení na straně žalovaného na úkor žalobce (R ...). Možnost soudu posoudit věc po právní stránce jinak je důsledkem zásady *iura novit curia* a vztahuje se pouze k právnímu posouzení. Naopak předmětem sporu, jak jej vymezili strany, je soud vázán. Bylo by proto porušením dispoziční zásady, pokud by soud přiznal žalobci jím uplatněný nárok na základě skutečností, které žalobce k odůvodnění tohoto nároku nepřednesl.
33. Zásada, že právní posouzení je věcí soudu, znamená také, že soud je soud nesmí přesouvat na někoho jiného. Zejména to platí pro znalecký posudek; znalec pouze podává skutkové hodnocení skutečností, k jejichž posouzení je zapotřebí odborných znalostí; právní posouzení závěrů znalce je však věcí soudu.
34. V zájmu přesvědčivosti odůvodnění rozsudku musí být právní posouzení **zcela konkrétní** v tom smyslu, že **soud uvede, ze kterých ustanovení právních předpisů či z jakých zásad činí právní závěry**. Neznamená to ovšem, že by v odůvodnění rozsudku měla být mezi závěr o skutkovém stavu a vlastním právním posouzením rozsáhlá citace všech ustanovení právních předpisů, z nichž soud dovozuje následně právní závěry. Takový postup je nesprávný, neboť je samoučelný a neplní v odůvodnění rozsudku žádnou funkci. Úkolem soudu je podřadit zjištěný skutkový stav pod určitá právní pravidla nebo zásady, tj. soud má právo aplikovat, a nikoliv pouze citovat texty právních předpisů. Nadbytečnost tohoto postupu vyplývá již z toho, že samotná citace textů právních předpisů bez přesvědčivého odůvodnění toho, proč soud na zjištění skutkový stav tento předpis použil a jaké právní závěry a proč z něj vyvodil, je zcela nedostačující.
35. V odůvodnění rozsudku se soud musí **vypořádat rovněž s právní argumentací stran**. Zejména tehdy, jestliže předestřenou argumentaci odmítá, musí se s ní dostatečným a výstižným způsobem vypořádat, a to natolik, aby bylo zcela zřejmé, jaké důvody jej k tomu vedly (III. ÚS 176/96). Připouští se ovšem, že není nutno každé rozhodnutí odůvodňovat natolik obsáhle, aby obsahovalo podrobnou odpověď na každý argument účastníků řízení (I. ÚS 116/05). Nedostatečné vypořádání se s argumenty účastníků (resp. podle III. ÚS 703/06 se všemi právně relevantními námitkami účastníků) však zakládá ústavněprávní deficit obdobný kategorii neústavnosti v podobě tzv. opomenutých důkazů (I. ÚS 521/05).
36. Z odůvodnění musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. V případech, kdy jsou **právní závěry soudu v extrémním nesouladu s vykonanými skutkovými zjištěními** anebo z nich v žádné možné interpretaci soudního rozhodnutí nevyplývají, nutno takovéto rozhodnutí považovat za stojící v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny, jakož i s čl. 1 Ústavy (III. ÚS 94/97, I. ÚS 336/2000, III. ÚS 290/06).

37. Písemné vyhotovení rozsudku musí obsahovat rovněž **odůvodnění výroku o nákladech řízení**. Zdůrazňuje to rovněž judikatura Ústavního soudu, jež považuje rozhodování o nákladech řízení za integrální součást soudního řízení, a z tohoto důvodu i na ně vztahuje zásady spravedlivého procesu. Především platí, že rovněž rozhodnutí o nákladech musí být náležitě a logicky odůvodněno, neboť právě naplnění tohoto požadavku je významnou pojistkou proti libovůli při výkonu veřejné moci (III. ÚS 271/96 a řada dalších nálezů). Nestačí proto pouhý odkaz na ustanovení občanského soudního řádu. V rozhodnutí musí být **odůvodněno, proč soud o nákladech rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části, včetně konkrétního vyčíslení výše nákladů řízení**. Tyto požadavky platí i tehdy, uchýlí-li se soud k aplikaci § 150 o. s. ř. Judikatura Ústavního soudu požaduje, aby své rozhodnutí přitom řádně a přesvědčivě odůvodnil. Pouhý formální odkaz na příslušné ustanovení zákona bez objasnění závěru, ke kterému soud dospěl, není ve smyslu práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny dostačující (IV. ÚS 2014/12).

V. Odůvodnění rozsudku pro uznání a pro zmeškání

38. V odůvodnění rozsudku pro zmeškání nebo rozsudku pro uznání má soud pouze uvést **předmět řízení a stručně vyložit důvody, proč jedním nebo druhým rozsudkem rozhodl**. Odůvodnění těchto rozsudků se nesmí omezit jenom na vymezení předmětu řízení a dále na výčet předpokladů rozsudku pro uznání nebo pro zmeškání a nijak nekonkretizované konstatování, že tyto předpoklady jsou splněny. Stručnost odůvodnění nemá znamenat jeho nepřezkoumatelnost nebo neurčitost. Soud se musí **zcela konkrétně uvést, v čem spatřuje každý jednotlivý předpoklad těchto rozsudků za splněný**. Součástí zkráceného odůvodnění rozsudku pro zmeškání proto musí být rovněž **právní posouzení otázky, zda z žalobních tvrzení vyplývá uplatněný nárok** (I. ÚS 329/08).

VI. Odůvodnění rozsudku, proti němuž se nelze odvolat

39. Není-li proti rozsudku soudu I. stupně odvolání přípustné (§ 202 odst. 2 o. s. ř.), nebo pokud se účastníci odvolání podle § 207 odst. 1 o. s. ř. vzdali, stačí ve zkráceném odůvodnění vymežit předmět řízení, uvést **závěr o skutkovém stavu a stručné právní posouzení věci**.

VII. Poučení

40. Rozsudek soudu I. stupně musí obsahovat **poučení o odvolání**. Součástí odvolacího rozsudku má být poučení **o dovolání**. O **žalobě na obnovu nebo pro zmatečnost** se v písemném vyhotovení rozsudku nepoučuje ani v jednom, ani v druhém případě. Ústavní soud však v nedávné době dovodil z § 5 o. s. ř. a z čl. 36 odst. 1 Listiny povinnost poučit o mimořádném opravném prostředku, je-li jeho přípustnost založena „automaticky“ (IV. ÚS 2163/11); poučovací povinnost o opravném prostředku není podle tohoto nálezu upravena v § 157 o. s. ř. vyčerpávajícím způsobem. Je proto povinností soudu poučit účastníka mj. o přípustnosti žaloby pro zmatečnost podle § 229 odst. 4 o. s. ř. Zmíněné rozhodnutí se opírá mj. o závěry vyslovené v nálezu sp. zn. III. ÚS 65/93; k zásadním pochybnostem o jeho správnosti – a tedy

také o správnosti IV. ÚS 2163/11 – viz Winterová, A. K poučovací povinnosti soudů. ..., s. 384-385.

41. Ukládá-li se v rozsudku povinnost k plnění, musí rozsudek obsahovat rovněž poučení o možnosti **výkonu rozhodnutí či exekuce**.

Další judikatura: KS ÚL 10 Co 510/2004, SoRo 5/05 (nevypořádání se s právně relevantními námitkami účastníka), R 100/2013 (nepřezkoumatelnost rozsudku)